

28 juni 2025

Sluiting Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk in Donk

Van 741 tot vandaag

Zowel de droefheid van begrafenissen, oorlog en tegenspoed als de vreugde van feestelijke sacramenten zijn diep verankerd in de fundamenteën van de kerk. Hoewel er nu een einde komt aan de sacrale functie van de kerk, blijft het gebouw ten dienste staan van de plaatselijke gemeenschap.

De eerste kerk van Donk

De geschreven geschiedenis van Donk gaat terug tot 741, toen Robrecht van Haspengouw de basilica (kerk) van Donk schonk aan de abdij van Sint-Truiden. De kerk was toen al beroemd om haar Mariaverering, dat vooral werd vereerd door gehuwde vrouwen om een kinderzegen af te smeken of om een gemakkelijke bevalling te verkrijgen; of zoals het hekelgedicht zegt: "Naar Donck gaat men voor een jonck".

Na desastreuze overstromingen en branden werd de kerk in het Landwijkerbroek over de Herk afgebroken in 1750.

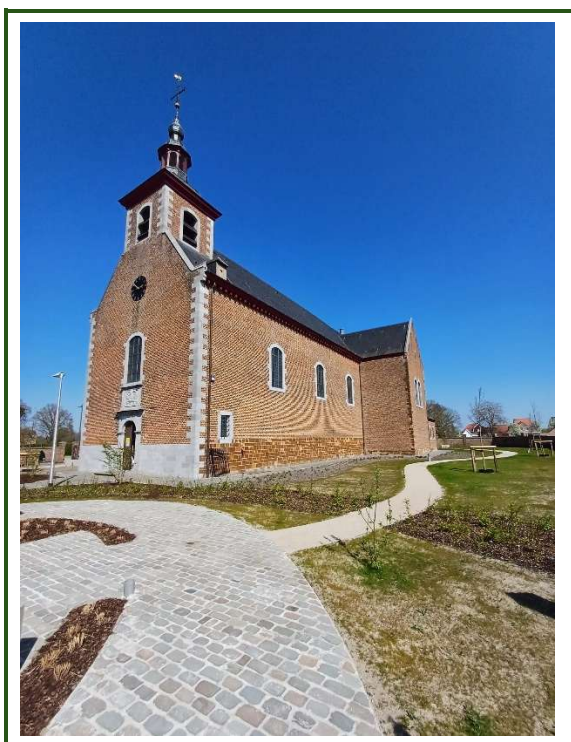
De eerste steen van de kerk Onze-Lieve-Vrouw Geboorte, met een ommuurd kerkhof in het huidige centrum van Donk, werd gelegd op 13 april 1752 en de inwijding vond plaats op 7 oktober 1753. Om die reden dat de Donkse kerkmis nog steeds op de eerste zondag van oktober valt. Alles wat hergebruikt kon worden van de oude kerk, werd in de nieuwe kerk ook opnieuw gebruikt. De ijzerzandstenen van de buitenzijde van de huidige kerk, de doopvont, de binnendeuren van het kerkportaal, enkele beelden en een schilderij in het interieur maakten deel uit van de verhuis van de oude naar de nieuwe kerk.

Ook de liggende Madonna werd overgebracht. Door de komst van meer bedevaarders moest de kerk in 1895 vergroot worden met twee transepten en een linker- en rechtersacristie, waardoor zij van bovenaf de vorm van een kruis kreeg. Vermoedelijk werd in datzelfde jaar ook de kerkhofkapel gebouwd. In 1985 werden de kerk en de kerkhofkapel beschermd als monument.

Restauratiewerken vonden plaats van 1988 tot 1989 en van 1991 tot 1992, waarbij de zolderingen, kroonlijsten en regenafvoeren werden aangepakt. Van 2005 tot en met 2007 werden het exterieur van de kerk, de kerkhofkapel en de kerkhofmuur grondig gerestaureerd.

Op 26 november 2018 diende de kerkraad een aanvraag in voor een premie voor de restauratie van het interieur, de roerende en onroerende voorwerpen en de technieken. De aanvraag werd op 12 december 2018 inhoudelijk goedgekeurd door de minister. Sindsdien stond het dossier op de wachtlijst.

Kerkenbeleidsplan van 10 oktober 2022

Op 10 oktober 2022 keurde de gemeenteraad het kerkenbeleidsplan goed voor de vijf kerken op haar grondgebied.

Voor de kerk van Donk werd een bestemming voorzien als ontmoetingsruimte in de hoofdbeuk en als ruimte voor liturgie en devotie in het koor en de zijbeuken. De aanleiding hiervoor was dat de parochiezaal, die zich op de site van de school bevindt, aan vernieuwing toe was en dat de basisschool ruimtegebrek had.

Ommuurd kerkhof wordt stiltepark

In 2022 keurt het gemeentebestuur de plannen goed om het gesloten kerkhof rond de kerk om te vormen tot een stiltepark met respect voor de grafrust van de overledenen en het verleden.

Evolutie pastorale werking

Voor de nevenbestemming van de kerk van Donk keurde het stadsbestuur een omgevingsvergunning goed voor de bouw van sanitaire voorzieningen en een vestiaire.

In het najaar van 2024 maakte het bisdom echter bekend dat het op zoveel mogelijk plaatsen wil evolueren naar één centrumkerk, met in Herk-de-Stad maximaal twee annexkerken. Daarom werd er onderzocht of de kerk een volledige herbestemming kan krijgen. In dat geval zou het volledige kerkgebouw gebruikt kunnen worden als gemeenschapsruimte met bijhorende functies zoals een keuken, sanitair en berging, waardoor bijbouwen niet nodig zou zijn.

In dit kader adviseerde het bisdom om het kerkenbeleidsplan bij te sturen door een addendum toe te voegen waarin de nevenbestemming wordt omgezet naar een herbestemming;

Herbestemming

De kerkraad van de Onze-Lieve Vrouw Geboortekerk verklaarde zich in haar zitting van 20 januari 2025 akkoord met de volledige herbestemming en met de overdracht van het beheer van de kerk aan de gemeente, die al eigenaar is van het gebouw en de begraafplaatsen. Het addendum op het huidige kerkenbeleidsplan werd op 24 januari 2025 door de bisschop goedgekeurd en op 10 maart 2025 door de gemeenteraad.

Projectsubsidie van Leader Haspengouw

Leader Haspengouw Zuidwest kende de gemeente een projectsubsidie van 250.0000 euro toe, oorspronkelijk bedoeld voor de nevenbestemming. Deze subsidie blijft echter behouden voor de herbestemming. Dit project omvat enerzijds de inrichting van een polyvalente ruimte voor allerlei activiteiten en anderzijds, in het kader van buurtgerichte zorg, de opstart van een antennepunt van het dienstencentrum en het OCMW.

Een voorwaarde voor de toekenning is dat de gesubsidieerde werken voltooid moeten zijn tegen 2027. Daarom stond de goedkeuring van het bestek voor de architectuuropdracht al op de agenda van de gemeenteraad van 10 maart 2025.

Traject van waardering en selectie voor de roerende goederen

De vraag stelt zich welke kerkelijke goederen bewaard moeten blijven, welke naar andere kerken kunnen worden overgebracht en welke kunnen worden afgestoten.

Parcum, het door de Vlaamse overheid erkende museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur, zal hiervoor een bestemmingstraject uitwerken. Dit gebeurt op een systematische en gestructureerde manier, met advies op maat. Ook de gemeenschap wordt gevraagd om hierbij input te geven.

Laatste eucharistieviering

Op zaterdag 28 juni 2025 om 18.30 uur zal in de Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk van Donk de laatste misviering plaats vinden binnen de Pastorale Eenheid Heilige Maria Amandina.

Na de zegen zal een priester de ciborie met de geconsacreerde hosties overbrengen naar de centrumkerk. Alle aanwezigen worden daarna uitgenodigd voor een receptie waarop iedereen welkom is.

April 2024